

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

La Șimleu.

Sibiu, 5 August n.

Înainte cu treizeci de ani „Asociațiunea” noastră, înființată pentru sprijinirea literaturii române și lămurirea culturii între păturile largi ale poporului român din statul ungar, și-a ținut adunarea generală anuală în Șimleu și a fost una din cele mai frumoase sărbători culturale ale „Asociațiunii” adunarea generală ținută acolo.

În anul acesta „Asociațiunea” își ține de nou în Șimleu adunarea generală anuală, în zilele cele mai apropiate, Vineri, Sâmbătă și Duminică, și după pregătirile făcute din partea celor dela fața locului, din partea fraților noștri din comitatul Sălajului, putem concluda, că are să fie iarăși una din cele mai succese adunări generale ale „Asociațiunii”.

Se va aranja o expoziție etnografică, se va da o reprezentațiune teatrală cu o piesă originală al cărei subiect e luat din viața poporului nostru, va fi petrecere populară, se va împărți o monografie a comitatului Sălaj, etc. etc. tot lucruri, cari celor ce vor lua parte la ele au să le rămână imprimate în minte și în inimă multă vreme.

Dorim deci, ca cât mai mulți din fiii neamului nostru să se împărtășească de aceste impresii plăcute ce le vor duce cu dânsii dela Șimleu, dorim, ca cât mai mulți se participe la adunarea generală a „Asociațiunii” noastre și la serbările ce se vor aranja în Șimleu din prilejul acesta.

Să se adune mulți la Șimleu, inteligenți și popor, pentru că în numele culturii se înfrunesc acolo, în numele culturii, care pentru fiecare popor, mic ori mare, bogat ori sărac, numai una poate se face, cea făcută și primită în limba sa.

Se mergea cât de mulți la Șimleu, unde sunt așteptați cu brațele deschise din partea fraților noștri din acele părți de țară, pentru că la zile de bucurie merg. Merg se vadă cu ochii și să se convingă, că nici prin părțile acelea de țară dela marginea românismului poporul nu s'a înstrăinat de limba sa, de legea sa și de datinile sale, moștenite dela părinți și dela strămoși. Și merg să vadă locurile, pe cari au trăit și unde sunt îngropați unii dintre cei mai buni de ai noștri din trecut, cari cu mintea și cu energia lor au dat direcțiune nouă sorții poporului românesc din această țară.

Se mergea cât de mulți la Șimleu, pentru că nu merg se manifeste ori să demonstreze, ci merg să-și strângă legăturile de frățietate și se chibzuiescă toți împreună, cum s'ar putea ridica mai ușor palatul la care se lucră de multă vreme, palatul culturii naționale române, acest izvor de viață nouă pentru poporul român din patria aceasta.

Nu vrem învingere asupra nimănui, pentru că nu purtăm războiu cu nime, precum nici ură și dușmănie nu avem față de nime; ci vrem se ne promovăm cultura, pentru că

conștiința națională ne obligă să ne împlinim aceasta datorință față de limba noastră, care ne-a conservat ca popor în cursul veacurilor celor lungi și pline de primejdii.

Lumină, cultură voim, pentru noi și pentru poporul nostru de rând, și în numele luminei și al culturii ne întrunim anul acesta în Șimleu. Fie deci rodnică și de astădată și binefăcătoare munca pe care o vor săvârși cei întruniți în numele culturii românești în Șimleu, și binecuvântarea cerească să se reverse asupra înaltei noastre instituțiuni culturale, sub steagul căreia se ține adunarea dela Șimleu.

La chestiunea școalelor noastre confesionale.

În zilele acestea se îplinește anul decând noaua lege școlară a intrat în viață. Experiența unui an justifică pe deplin fierberea produsă de aceasta lege în credincioșii bisericii noastre. Concepția de duplicitate a acestei legi, dispozițiile ei nehotărâte, multele intrări și ieșiri ascunse, intenția nemărturisită a legislatorului, toate aceste rezerve, cari n'ar trebui să aibă loc într-o lege pozitivă, au determinat corporațiunile noastre bisericești, de jos, până sus, a se ocupa serios cu chestiunea de existență a școalelor populare confesionale.

Puterea de viață a bisericii noastre, acel duh dumnezeesc, care veacuri de-arândul a luminat și condus destinele acestei biserici, din biruință în biruință, și de astădată s'a pogorât peste credincioșii săi, cari cu însuflețire s'au declarat pentru susținerea școalelor confesionale, jertfînd din sărăcie, dar luptând din răputeri. Așa a fost totdeauna, și nu putea fi altcum nici în cazul de față. Prin jertfe neînsemnate ne-am consfințit dreptul de existență, prin muncă ne-am întărit, prin ținerea în fermentațiune continuă a sufletului din biserică vie, ne-am deosebit de alții, cari să dosesce și așteaptă câștiguri din pierderile noastre. Soartea acestor luptători din pîndă e hotărâtă: dispreț în viață, blăstăm după moarte. Spiritul bisericii noastre nu suferă lăncezirea organelor sale, de aceea îndeamnă mereu: *prin luptă la viață!*

Școala populară e piatra din unghiu a vieții noastre naționale. Eră natural deci, ca într-o chestiune atât de însemnată pentru viitorul neamului nostru, toți factorii decizatori să-și spună cuvântul. Lupta purtată de factorii bisericești, de reprezentanții poporului român și de presa română, pentru a împiedeca întruparea legală a proiectului de lege ilegal, va forma cu siguranță o frumoasă pagină în istoria luptelor noastre de conservare națională.

Proiectul însă a devenit lege și noi ca oameni, cari respectăm ordinea de drept într'un stat, avem datorința, ca în cadrul dispozițiilor din lege, să căutăm puncte de ra-

zim pentru ocrotirea intereselor noastre bisericești-naționale.

În „Statutul organic”, legea fundamentală a bisericii noastre, i s'a asigurat guvernului politic dreptul de supremă inspecțiune, un drept elastic, ale cărui limite nu se pot precis determina, iar prin clauzula maiestatică de aprobare a acestui statut, dreptul legislativei în ale instrucțiunii publice s'a susținut întru toate nealterat. Va să zică, în afaceri școlare torului legislativ i s'a dat mână liberă, iar bisericii noastre dreptul și datorința, ca în cadrul autonomiei sale, să se acomodeze dispozițiilor legale, ce se vor aduce în cursul vremii. Principiile cu colorit liberal, de cari au fost conduși creatorii articolului de lege XXXVIII din 1868 s'au schimbat în defavorul nostru și astfel successive au urmat art. de lege XXXII din 1875, art. de lege XXVIII din 1876, art. de lege XVIII din 1879, art. de lege XXVI din 1893 și pe urmă art. XXVII din 1907. Sub masca principiului just și uman, deci acceptabil în formă, de a îmbunătăți soarta vitregă a învățătorilor populari, s'a îngreunat situația susținătorilor de școale confesionale, iar munificența guvernului a trebuit răsplătită cu intensitatea de propunere a limbei maghiare, cu acordarea unor drepturi la denumirea și cu altele la disciplinarea învățătorilor confesionali.

Biserica noastră credincioasă tradițiilor a căutat să salveze moștenirea rămasă și pe câtă vreme i s'a dat prin lege dreptul de a fixa însăși limba de propunere în școalele sale, chiar și în forma surghiunită de acum, n'a abzis de dreptul susținerii acestora. Și cine ar cuteza să afirme, că în comparație cu starea școalelor noastre de acum cincizeci de ani, n'am dat înainte? Dacă dela primul atac ne dădeam legați fedeleș, până azi ne cuprindea o amorteală buimacă, orice sentiment de repulziune ni s'ar fi totit și biserică vie ar fi devenit o formă fără cuprins, un trup fără suflet.

Nici una însă din legile de până acum n'a tăiat așa de adânc în autonomia susținătorilor de școale ca art. de lege XXVII din 1907, — va zicecitorul nedumerit!! Adevărat! Iată și pentru ce: Prin dispozițiile §-lui 19 se cere, ca într-o școală confesională, ori beneficiază de ajutor de stat, ori nu, limba maghiară trebe propusă în așa măsură, ca un elev după patru ani de școală să fie în stare a vorbi fluent și a scrie corect în limba maghiară. Prin §-ul 17 din lege să dispune, ca pe lângă semnele externe, instrucțiunea din orice școală confesională are să fie predominată de spiritul patriotic, în sens modern. Dreptul de constatare s'a dat în mod arbitrar organelor de control ale statului și orice abatere dela aceste dispoziții formează delictul normat în §-ul 22, ținută contrară intereselor statului, și guvernul pe baza §-lui 24 are dreptul să disciplineze pe un astfel de învățător fără conlucrarea forului disci-

plinar competent și fără considerare la împrejurarea, că respectiva comună are ajutor de stat, sau ba. Alegerea unui învățător astfel *timbrat*, guvernul are dreptul să n'o încuviințeze, pe unul aflător în funcțiune îl poate delătura, iar comunei bisericești îi confiscă dreptul de a mai susține pe viitor școală confesională.

Intenționat am spicuit părțile cu ascuțișul cel mai periculos, ca să se vadă, că forurile bisericești au studiat chestiunea și dacă cu toate aceste, au decretat *susținerea școalelor confesionale*, au avut puternice motive. În conglăsuire cu hotărârile luate, forurile în a căror competență cade executarea acestora, au dat îndrumările de lipsă, și munca de salvare face să vibreze întreg organismul bisericii noastre. Organele noastre de publicitate, între cari la locul prin „Tribuna” din Arad, publică notițe elogioase la adresa acelor comune bisericești, cari cu încordarea puterilor materiale au asigurat din al lor competențele învățătoresci impuse de lege, fără a-și da seama, că asigurarea competențelor învățătoresci încă nu înseamnă: *salvarea respectivei școle*.

Ne-a surprins însă neplăcut faptul, că acelaș organ de publicitate acum — după ce forurile competente au decis susținerea școalelor, vine și din nou pune în discuție întrebaarea „a fi, sau a nu fi” a școalelor confesionale și cu provocare la numele unor bărbați cu trecere în tabăra noastră, cum e Dr. Liviu Leményi,* din Sibiu și Vasile Goldiș din Arad, militează pentru *abandonarea școalelor confesionale*.

Di V. Goldiș e secretarul consistorului din Arad și abstrăgând dela frumoasele cuvântări rostite în parlament contra proiectului acum lege, ca membru în corporațiunile noastre bisericești — după cât știm noi, a fost pentru susținerea școalelor confesionale. La tot cazul deci am dori să știm — așa numai în treacăt, — că implicarea numelui dsale în discuția provocată de „Tribuna” s'a făcut cu știrea și învoirea dsale, ori ba?

Oricum va fi, destul că părțile unor bărbați de greutatea celor pomeniți aci, poate să zăpăcească și mai mult lumea românească, care și de altcum nu e deplin lămurită asupra chestiunii, care ne preocupă.

Voiu încerca deci în cele următoare să fixez motivele, cari au determinat corporațiunile bisericești, ca în butul tuturor dispozițiilor ostile din lege să se declare pentru susținerea școalelor cu caracter confesional. Și dacă dintre cei nedumeriți, numai o parte va ajunge a mărturisi credința noastră, vom avea mângăierea, ce ți-o dă: împlinirea datorinței.

După litera §-lui 18 din lege, susținătorilor de școale confesionale li-se dă în mod categoric dreptul,

*) Nu știm, că dl Leményi să fi militat în publicitate pentru abandonarea școalelor confesionale. A scris însă dl avocat Dr. Eugen Leményi din Brașov o serie de articoli în acest sens. Poate de aici confuzia.

ca în școalele lor înșiși să fixeze limba de propunere, fără considerare la împrejurarea, că respectiva școală are, sau nu are ajutor de stat. Pentru biserica noastră națională, care propovăduiește cuvântul lui Dumnezeu în limba credincioșilor sei, acesta e un drept cardinal, de care nici când nu va abdice. Poate să fie dreaptă părerea acelor, cari spun, că dreptul acesta al susținătorilor de facto se face ilusorie prin diferite ordinațiuni ministeriale, pe care rămâne un drept istoric, el însă în împrejurări mai favorabile îl putem reclama în întregime. Oare dreptul alegătorilor dietali nu se face ilusorie prin diferitele abuzuri administrative? Logic e să cauți a delătura abuzurile, iar nu se abziți de drept. Numai cel fără de minte dă foc la moară, ca să stârpească cloșanii.

Noi preferim dreptul acesta, chiar și ciungărit, decât să abandonăm școalele, cari prefăcându-se în școale de stat, sau comunale, cu limba de propunere exclusiv maghiară, în scurt timp vor schimba întreagă fisionomia comunelor noastre bisericești. Din două rele alegem pe cel mai mic. Când vrea cineva să te scoată din casa părintească, e frumos să fi îndărătnic, să-ți pui piciorul în prag și când i-a succedat a te smulge din casă și din tindă, să te prinzi cu amândouă mâinile de stâlpii dela poartă și să nu te lași scos pe uliță. „Volenti non fit injuria”, — și nu voim, ca posteritatea să ne pomenească, ca pe niște inconștienți, cari de bună voie au luat jugul sclăviei morale și intelectuale. Moștenirea rămasă dela înaintașii noștri avem datorința s-o păstrăm și dacă n-o putem lăsa urmașilor noștri viguroasă și înfloritoare, cum am dori — o vom lăsa în starea cum vom putea-o scăpa din vârtejul luptei. Nu steagul acela e prețios, care stă înfășurat pe rudă, ci steagul cel zdrențuit de ploaia gloanțelor dușmane...

Ceice militază pentru abandonarea școalelor confesionale resoanează astfel: Să nu sleim puterile poporului pentru școală, ci s'o lăsăm în grija sortii, iar cu banii cheltuiți până acum pentru susținerea școalei să ne făurim alte arme de apărare. Așa pot să vorbească numai cei ignoranți și fără răspundere, iar ceice cunosc dispozițiile legii și totuși vorbesc astfel, nu sunt prietinii, ci dușmanii cauzei școlare. Iată pentru ce:

În sensul §-lui 14 din lege fiecare comună bisericească e datoare

a contribui și pe mai departe la acoperirea competențelor învățătoresculor cu suma, cu care a contribuit până acum. Pentru cazul, că o comună bisericească abdice de dreptul său de a mai susține școală confesională și în respectiva comună să decretează înființarea școalei de stat, în acel cas asupra comunei bisericești cad următoarele îndatoriri: 1. Să predea pe vecie erarului în stare bună edificiul școlar cu mobilierul apastinător, locuința învățătorului cu intravilanul și supraedificătele necesare. 2. Comuna bis. e datoare a se îngriji și pe viitor de susținerea edificiului școlar în stare bună, de curățirea aceluia în timpul ferilor de vară, de asigurarea lui în contra focului și de acoperirea competenței anuale cu 24 cor. la fondul de pensune regnicolar după fiecare post învățătoresc. 3. Comuna bisericească e datoare să asigure suma anuală obvenindă din cei 30 fil. după fiecare elev de școală. 4. E datoare a predă întregul venit școlii computat după ultimul buget. 5. Dacă școala a avut vre-o fundațiune, aceea încă este a se predă statului. 6. Comuna bisericească e datoare a se îngriji de teritoriul necesar pentru organizarea școalei economice de repetiție, precum și de îngrădirea aceluia teritor. 7. Dacă obvine necesitatea de a se zidi nou edificiu școlar și locuința învățătoresculor, tot comuna bisericească e datoare a îndeplini aceasta. 8. Dacă la respectiva școală se simte necesitatea sistemisării unui al doilea sau al treilea post învățătoresc, tot comuna bisericească e datoare a se îngriji de zidirea saalelor de învățământ și de înzestrarea acelor cu mobilierul și recuizitele necesare.

În schimbul acestor sarcini, statul binevoiește a înzestra competențele învățătoresculor până la minimul prescris de lege și întrucât e cu putință în posturile învățătoresculor denușterea indivizii, cari să fie de religiuinea majorității locuitorilor.

O astfel de ușurare a poporului nostru voiți D-Voastră? În ce constă ușurarea? Să poarte sarcinile lipsite de drepturi!! Și oare să nu știți D-Voastră, că un sat, dacă să pun oamenii cu carle și cu palmele, zidește un edificiu școlar cu prețul de 2—4000 cor. pe când edificiul unei școle de stat costă 20.000 coroane? Aș putea ilustra cu cazuri concrete. Abandonarea școalelor confesionale deci înpătră ar mări sarcinile credincioșilor noștri. Vorba, că credincioșii noștri, dacă abdică de

susținerea școalei confesionale, nu trebuie să plătească decât cele 5% după darea directă, e numai cursă, pe care o întind poporului ușor crezător contrarii școalei confesionale.

Intr-o lumină și mai dureroasă ni se prezintă soarta învățătorilor confesionali. Din considerații mai înalte vor fi trimiși în regiunea celor patru vânturi și în scurtă vreme nu-și va mai cunoaște tata fiul și sora fratele, pentru că vor avea numele schimonos și sufletul năimit. Iar în locul lor prin comunele noastre va năpădi ceata lăcustelor flămânde și pustiul se va întinde dela un capăt la celalalt....

Să mai continuăm cu înșirarea de motive? E de prisos! Pentru cei înțeleghători e de ajuns, iar pentru cei ce nu vreau să înțeleagă ar fi înzadar!

Din aceste și alte considerații corporațiunile bisericești au decretat susținerea școalelor confesionale și au dat voie comunelor bisericești, ca într-o cât nu vor putea contempla competențele învățătorilor din al lor, să recurgă după ajutor de stat. Mândria și hârnicia noastră de a ne susține școalele din mijloacele proprii, a fost rău înțeleasă, colo sus. S'a zis, că de aceea nu primim ajutorul de stat, pentru că suntem contrari ai limbei maghiare. Pe viitor nu vor mai putea întrebuința această armă și noi le-am smuls-o cu sufletul liniștit, pentru că n'am fost și nu suntem contrari ai limbei maghiare. În punctul acesta, tocmai în zilele din urmă, ni s'a dat o satisfacție strălucită. Guvernul a trimis în comitatul Sibiiului pe un om al său de încredere, bărbat de școală, maghiar intransigent recunoscut, ca să cerceteze cum să propună limba maghiară în școalele confesionale și cu ce rezultat. Și după experiența unei luni de zile, trimisul guvernului a spus în scris și cu graiul, că munca desvoltată în școalele noastre populare merită toată lauda și tot respectul. Și cine ar îndrăzni să zică, că învățătorii confesionali din comitatul Sibiiului, nu și-au făcut datorința, ca dascăli și ca Români?

— Bine, bine, vor zice cei puțin credincioși, — dar judecând după experiența deceniilor din urmă tot acolo vom ajunge, că într-o bună dimineață ne vom pomeni fără școale! Să preă poate, căci pofta vine mâncând. Și apoi toate statele din Europa au statificat instrucțiunea îndată ce au dispus de mijloacele necesare. La noi însă sunt alte referințe și va mai trece multă apă pe bogațele noastre râuri, până ce se vor

șterge barierele confesionale! Și care dintre noi este prorocul acela, căruia să-i credem pe cuvânt, că și în viitor va fi, tot cum a fost de aproape o jumătate de veac încoace? Să pot schimba lucrurile, căci nu vremile stau sub oameni, ci oamenii sub vremi....

L. T.

Ce cariere să recomandăm fiilor poporului nostru?

De Vasile Păltinean.
(Fine).

„Munca e izvorul câștigului, ear silința este mama norocului. Celui silitor îi dă Dumnezeu de toate” ne spun zicalele înțelepte bătrânești. Luoră azi, căci mâine nu știi ce te așteaptă, stăruiește, căci numai așa poți atinge culmea. Nu prin salturi neprețuite, ci prin muncă încreștă și neprețuită vei putea atinge culmea. Bucuros a-i vrea să ajungi dela poală în vârful muntelui, dar nu poți cu o săritură, căci nu te ajută puterile. Vrabia ar vrea să sboare ca vulturul, în înălțimi, dar e prea slabă.

Lucrul de căpetenie pe lângă muncă și silință e *cruțarea, economisirea*. Se zice, și cu drept cuvânt, că Românul e deștept și muncitor, dar îi mai lipsește o calitate, *cruțarea*. E știut, că cine nu știe tot așa de bine păstra ca și lucra, acela să se omoare lucrând și nu va lăsa după sine vre-un ban, căci ce câștigă, cum vine așa să duce. Să căutăm a deprinde meseriașii noștri de cu bună vreme să-și mărginească trebuințele, să lucre și să economisească și nu vor avea să se plângă de vremi grele.

Trebuie să înzestram meseriașii cu *prevedere* și să-i deprindem cu *spiritul de avoiaie*, cheia cea mai sigură de înaintare. E de lipsă, mai ales aici în părțile noastre nordice, așezarea de meseriași români, și numai *prevederea* îi va aduce aici unde sunt meseriași străini, și oamenii noștri sigur îi vor încunajura, bine înțeleși, fiind înzestrați cu calitățile arătate mai sus, mai bucuroși ca și pe străinul, care deși îi dau banul, nu se poartă cuvințios cu ei. Cât nu ar câștiga un mașinist numai în vremea treieratului pe aici, dar în lipsa lui bucatele noastre trec în hambarul evreului. *Prevederea* e de lipsă nu numai în alegerea locului, dar și în alegerea meseriei.

Spiritul de asociere e temeiul progresului, căci sunt multe lucruri pe cari unul ori doi nu-l pot să-l ajungă cu bun sfârșit. Succesul în multe chestiuni se poate ajunge numai prin concursul obștei, pe când *spiritul de răslățire*, de ceartă și împărechier, nimicește și cele mai puternice instituțiuni. Istoria dovedește în deajuns această afirmare. Și mai ales e de dorit, ca *spiritul de asociere* să domnească în rândurile meseriașilor noștri, căci suntem abia la nașterea acestei clase.

Nu pot trece cu vederea să nu insist încă pe lângă un lucru de căpetenie, care poate să ne dea cu vremea o clasă de meseriași comercianți cultă, puternică și bine situată.

Părinții meseriași și comercianți, cel puțin pe unul dintre fiii lor să-l rețină în atelier la aceeași meserie, pe care ei înșiși au practicat-o. Să se nască astfel generațiuni de meseriași și comercianți, cari să cinstească și să fie crescuți în aerul

FOIȘOARĂ.

Societatea „Transilvania”

pentru ajutorarea studenților și elevilor meseriași români din Transilvania și părțile ei.
(Fine).

Actele societății pe anii 1901—1905 pag. 218 ne arată tabloul I și tabloul 14, pe cari le reproduc, după cum urmează:

C. I. Drăgescu, medicina 1868, 6257 l. 50 b., medic primar al jud. Dolj. I. Lăpădat, științe și litere 1868, 6879 l. 96 b., decedat, prof. Brașov. I. Bozocan, științe și litere 9844 lei 96 b. Idem, I. Botezan 1868, 1356 lei 91 b. I. Fulea 1868, 1356 l. 91 b. D. Sălăgean 1868, 956 lei 91 b. I. Cernescu 1868, 956 lei 91 b. N. Oncu, dreptul 1868, 1481 l. 48 b. Oct. Scurtu, dreptul 1868, 1481 l. 48 b. Aceste stipendii au fost puse la dispoziția societății de către cons. com. de Galați și cons. județian al jud. Covurlui, prin societatea Acad. rom., la 10 Oct. 1868. N. Galea, ingineria 1871, 10890 l. 69, ingin.-inspector C. F. R. I. Popescu, ingineria 1871, 13.183 l. 50 b., inginer director Ocn.-meri, Bacău, Teof. Olinescu, științe și litere 1871, 9735 l., profesor, N. Făgărășanu, ingin., 1871, 9830 l., inginer C. F. R., decedat. An. Hormorodeanu, științe și lit. 1871, 11.631 l., profesor, decedat. I. Pipos, științe și litere 1876, 6490 lei 69, profesor, Corvin,

științe și litere 1876, 2110 l., idem. Enea Hodos, științe și litere 1878, 7693 lei 59 bani, idem. Aurel Cupșe, ingineria 1880, 7899 lei 25 b., maior-ing. ars. flot. la Galați. Dim. Axente, dreptul 1885, 6431 lei 80 bani, decedat. D. V. Bârsan, sc. sup. com. 1884, 4085 lei 05 b., idem. N. Dima, sc. sup. com. 1887, 3950 lei, stabilit în Brașov. Gh. Candrea, filozofia 1889, 9745 lei 75 b., prof. București, decedat. Gh. Sârbu, filozofia 1889, 3500 lei, prof., Banat. G. Moroianu, științe polit. 1892, 5504 lei 25 b., șef de birou minist. Dom. L. Pandrea, dreptul 1895, 2403 lei 75 b., avocat, Transilvania J. Pop, dreptul 1897, 2403 lei 75 b., idem. Ștef. Roșian, drept. 1895, 2403 lei, 75 bani, idem. Nerva Moldovan, medicina 1895, 803 lei 75 b., med. decedat. Ioan Lăpădat fiul, științe finan. 1898, 1412 lei 30 bani, direct. de bancă la „Ardeleana”. Ioan Borcea, filolog. 1898, 3112 l. 70 b., profesor în Sibiiu. I. Scurtu, științe și litere 1892, 801 lei 40 b., prof., București. Oct. Florea, medicina 1900, 4200 lei, medic, Transil. serv. milit. Rom. Ioma, ing. de mine 1901, 2401 lei 40 b., ing. de mine în Transilvania. Dr. I. Giurgiu, limb. neolat. 1903, 3150 lei, candidatul de avocat, Transilvania. Oct. Goga, liderul 1904, 2250 lei, secretar la Asociaț., Sibiiu. Iul. Hațieganu, medicina 1904, 1000 l. Dr. Vasile Kiegris, științe de stat 1906. Andreiu Timbuș, științe natur. 1906. Accordate în anul acesta. Total 169.406 lei 30 b. G. Toma 1877, 500 lei. A. Babeș 1877, 1015 lei. Oct. Blașian 1877, 1000 l. I. Pan-

filie 1877, 1200 lei. Is. Ieșan 1882, 400 l. Em. Popovici 1883, 325 l. 10 b. S. Comșa 1884, 500 l. I. Pop 1884, 1000 lei 45 b. N. Popescu 1884, 150 lei. Lazar Vicol 1884, 400 lei. Al. Pop 1884, 500 lei. I. T. Mera 1885, 400 l. Gh. Bogdan Duică 1891, 1000 lei. Flor. Muntean 1893, 400 lei. Brândușan 1893, 142 lei. Iul. Nestor 1894, 150 lei. Lazar Tritean 1894, 251 l. 50 b. Liviu Pandrea 1895, 202 lei. Al. Fodor 1895, 404 lei. Ios. Schiopul 1896, 825 lei 35 b. Aur. Pop 1896, 353 lei 50 bani. D. Corvin 1896, 300 lei. Oct. Tilea 1896, 300 lei. Aur. Maniu 1896, 249 lei 15 b. Lucian Borcia 1896, 249 lei 15 b. Virgil Tacit 1896, 952 lei 50 bani. Flor. Bogdan 1897, 312 lei 85 b. Toma Cornea 1897, 412 lei 85 b. Gh. Noaghea 1897, 400 l. Em. Mocanu 1898, 200 l. N. Maxim 1898, 100 l. G. Ocășianu 1898, 300 l. Rom. Radu 1898, 200 l. D. Zărnoveanu 1898, 200 lei. Gh. Moian 1898, 200 l. Em. Hațieganu 1898, 200 l. Ioan Comaniciu 1901, 875 l. Dșora Lețitița Roșca 1899, 150 l. I. Giurgiu 1899, 300 lei. Gh. Voda 1899, 100 l. A. Dr. Cristea 1899, 700 l. Em. Surdu 1899, 300 l. Ioan Scurtu 1899, 200 l. Al. I. Petric 1899, 100 l. Ștef. Bărbuleanu 1899, 600 l. Oct. Cernea 1899, 525 l. Donide 1899, 200 l. Cosma Rusu 1899, 300 lei. Dr. I. Lupaș 1905, 250 l. Q. Al. Viciu 1905, 550 l. Iul. Dragoș 1905, 200 l. Ilie Minea 1905, 800 l. S. Nenciu 1905, 100 lei. Dr. I. Cristea 1905, 100 l. Oct. Florea 1905, 340 l. D-ra Agnes I. Nastasi 1905, 1200 l. Ioan Soriciu 1904, 200 l. Ioan Gaviruș 1904, 457

l. Rom. Ioma 1904, 200 lei. Aurel Gheșja 1904, 300 l. Eug. Tilea 1903, 400 l. Silv. Brânzeu 1903, 200 l. Ioan Binig 1903, 250 l. Al. Candale 1903, 250 l. Paul Herzeg 1903, 600 c. Ioan Brânzeu 1903, 400 lei. A. Bodea 1902, 275 l. N. Cristea 1902, 200 l. St. Ghanu 1902, 100 l. Total 27.485 l. 40 b.

Din aceste se vede, că Ardelenii treceți și așezați în România, au dus cu sine simțul național (ce totdeauna i-a cunoscut la o strălucire) și s'au ținut pe sine de îndatorăți, ca și acolo, pe calea culturii să stăruie pentru viitorul poporului român și au avut idee fericită, când au crescut tineri din Transilvania și Ungaria pentru ca să li-se fondeze și lor un viitor.

Din actele societății se vede, că Românii din Ardeal așezați în România au contribuit cu însușire și neîncetată pentru scopul societății, dar totodată din aceste acte se vede, că frații noștri născuți în România s'au întrecut pe sine în sprijinirea și ajutorarea scopului societății, și-au deschis inimile și și-au deschis punga, pricepând că iubirea și cultura pe toți ne va ridica și ne va face demni de un viitor mai frumos.

Din statute se vede, că scopul societății a fost, ca tinerii din Transilvania și Ungaria să învețe, să absolva și apoi ca bărbai de valoare publică să se așeze acasă, acolo în patria lor, ca să fie spre folosul și fala poporului lor, dar văzurăm că din cei calificați cei mai mulți s'au așezat în România. Firește, că e spre

de atelier ori la tejghea. Tot de aceste vederi să fie conșuși și în ce privește măritarea fetelor, cari de asemenea să fie crescute în vederea îmbrățișării meseriilor și comerțului. Dacă se va urma așa, — și așa ar fi bine — atunci nu se va întâmpla ca locul ce părintele l'a ocupat, să treacă în mâna unui străin. Astfel s'ar naște tradiția familială a îmbrățișării acestor cariere, care e un puternic razim în lupta pentru existență.

Pentru a înstări o puternică clasă mijlocie de meseriași și comercianți, pentru a le asigura viitorul, cred că lucrul cel mai de competență ce s'ar putea și ar trebui să se facă, ar fi întemeierea unei mari bănci industriale românești, unde comerciantul ori industriașul să poată câștiga cu ușurință banul necesar între unele ori alte împrejurări. Intemeetor al băncii să fie obștea tuturor meseriașilor și comercianților români din țara noastră, fiecare să depună la întemeetor atâta cât puterile îl ajută, ear în caz de lipsă să poată împrumuta de aici o sumă, a cărei mărime să se stabilească în raport cu suma depusă la întemeetor. Scopurile acestui institut să fie valorizarea produselor industriale, cultivarea spiritului de cruțare și de asociere, de muncă și silință, de onestitate în pregătirea lucrurilor, modestie în pretensiuni, — să dea directive industriale și mijloace și întocmiri practice.

Multe s'ar putea spune cu privire la un institut de credit, las însă aceasta oamenilor de specialitate în operațiuni financiare și economice. Sunt și la noi unele bănci, cari au în vedere astfel de lucruri, dar nu sunt întemeiate din puterile meseriașilor. Mai ales „Industria” din Deva, are în program și acel „pium desiderium” despre care vorbim mai sus: întemeierea unei școli de industrie și economie gratuită pentru orfanii cei mai talentați din sinul poporului dela sate, precum și al meseriașilor. Păcat, că capitalul acestei bănci e așa de mic, încât nu putem vedea în vreme apropiată înființarea unei astfel de școli.

Trebue în fine nu numai să îndemnăm lumea la meșteșuguri și comerț, și pe urmă să cumpărăm ce ne trebuie dela străin. Cu astfel de mod de gândire nu numai că nu vom putea să avem vre-odată o clasă de comercianți și industriași, dar clasa noastră mijlocie și ce biata ne-am înjghebat, — va peri din cauza indiferențelor noastre. Cunoșc comercianți români, cari deși onești și harnici, nu se prea pot mândri cu sprijinul Românilor. Inclinația spre străinism ne-o folosesc cu istețime străinii.

Nu numai lucrurile ce ne trebuiesc e de datorita noastră românească să le pregătim numai la măstiri români, dar reuniunile meseriașilor să le sprijinim după cuviință în activitatea lor culturală. Să se lase odată straniu mod de gândire națională de a arunca banii celui dintău cântăreț răgușit ce vine din străini, și să ne jertfim obolul acolo unde instituțiile noastre de cultură îl așteaptă, ca să-i poată mai cu stăruință urmări frumoasele ideale ce le frământă, căci fără sprijin material, numai cu depănare de visuri, nu isprăvim nimic.

paguba noastră, a acelora de dincoace de Carpați, dar fie ei spre folosul României, căci ori unde ar fi, trebuie să credem, că cei de omerie se țin și de ai noștri, căci aceia, cari au studiat din chemare națională și știu să-și împlinească și acolo misiunea lor, vor zice, că acolo și-au putut fonda viitorul lor, și că și țara aceea le primește recunoștința, dar nici de noi nu și uită.

Scopul societății a fost, că aceia pe cari i-a dăruit cu stipendii ori cu ajutoare să absoalve studiile, să se califice pe atare carieră, și să intre în lumea română, ca bărbați de valoare, pentru că poată ajuta cultura română pe o cale ori pe alta, dar cu părere de rău aici-colea vedem pe unii, că nu sunt absolvenți nici pe o carieră și astfel nu se pot valida pe de ajuns, nici pentru sine, nici pentru popor.

Noi bătrânii de azi primim cu bucurie la activitatea continuă și la rezultatele bune ale societății „Transilvania”, îi gratulăm pentru împlinirea scopului frumos, și felicităm pe toți, cari cu banii lor și cu truda lor au lucrat pentru ajungerea scopului, au lucrat, ca un număr de tineri români să fie profesori, medici, ingineri, sau altceva pe cariera împlinită.

Sibiu, 1908.

Dr. At. Marienescu.

Din despărț. „Asociațiunii”.

Convocare.

Adunarea generală a despărțământului Bran al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” se va ținea Duminică în 27 Iuliu st. v. a. c. la 3 oare p. m. în edificiul școlii române din centrul Branului.

Obiectele sunt:

1. Deschiderea adunării generale prin directorul despărțământului.
2. Raportul comitetului.
3. Raportul bibliotecarului.
4. Raportul casarului.
5. Alegerea unei comisiuni pentru încasarea taxelor și acuirea de membrii noi.
6. Alegerea comitetului și a directorului pe un nou period de 3 ani.

La această adunare invităm respectuos pe toți membrii și sprijinitorii culturai poporului român.

Bran, în 20 Iuliu v. 1908.

N. Runcean
secretar.

George Babeș
dir. desp.

Nr. 8565 Școl. 1908.

Concurs.

Din fondurile arhidiecezane cu finea anului școlar 1907/1908 au devenit vacante următoarele stipendii:

I. Din fondul Francisc Iosif 4 stipendii de 100 cor. și unul de 120 coroane.

II. Din fundațiunea Colegea 3 stipendii câte de 120 coroane.

Pentru conferirea acestora să publică concurs cu termin până la 15/28 August 1908.

Cererile de concurs sunt a să înainta la consistoriul arhidiecezan în termenul indicat, însoțite de următoarele documente:

- a) carte de botez,
- b) testimoniu școlar,
- c) testimoniu de paupertate,
- d) alte documente recomandătoare.

Cererile întrate după expirarea termenului indicat nu s'vor lua în considerare.

Sibiu, din ședința senatului școlar ținută la 17 Iuliu 1908.

Consistoriul arhidiecezan.

NOUȚĂȚI.

Delegațiunile. După știrile venite dela Viena, delegațiunile vor fi convocate pe 25 Septembrie n. c. la Budapesta.

Consiliu de ministri s'a ținut luni în Budapesta. Au participat toți miniștrii. Consuțările s'au continuat și după amiază, până la orele 8 seara, și s'au continuat și ieri, Marți. A fost discutat proiectul de lege despre reformele electorale și alegerea de patriarh din Carloveț.

Deputații români au ținut luni conferință în Arad. Au participat 9, iar ceilalți au aderat în scris la hotărârile aduse din partea conferinței. S'a decis ținerea de adunări populare pretutindenea, convocate din partea deputaților. Seria lor se va începe în 15 August.

Congresul studenților români se va ține în 7/20 Septembrie în Iași. Vor participa studenți din toate țările locuite de Români.

Octavian Smigelschi. Ziarul german din loc „S. D. Tageblatt” aduce în numărul de ieri o elogioasă dare de seamă despre arta și talentul diui Smigelschi, ca pictor bizantin. O vom da în numărul viitor.

Accident de tren. Duminică dimineața s'au ciocnit două trenuri de marfă, pe linia Alba-Iulia-Arad, în stația Bătuța, și mai multe vagoane au fost sfărâmate, acoperind gara cu sfărâmurile lor. Urmașii a fost, că trenul accelerat, care venea dela Brașov, și cu care călătoria și principele Ferdinand, moștenitorul de tron al României, cu întreaga sa familie, nu a putut să-și continue drumul, ci s'a oprit în Bătuța. Peste vreo două ceasuri a sosit un alt tren dela Arad, cu care principele Ferdinand a călătorit la Pesta, iar principesa Maria, cu copiii, a ramas în Bătuța, până sara la 7 și jumătate, când linia ferată fiind curată, trenul accelerat și-a putut continua drumul.

La mormântul lui Bărnăuțiu. În August a. c se împlinesc 100 de ani dela nașterea lui Simeon Bărnăuțiu, marele nostru bărbat istoric, născut și înmormântat în Bocșa-română a Sălajului. Din acest incident Românii sălăjeni aranjează la 9 Aug. n. a. c. un pelerinaj la mormântul lui. Se va servi un parastas și toți cei de față se vor închina la acest scump mormânt. Vorbiri nu se vor ține, ci se vor spune numai rugăciuni, precum și o predică ocazională. Tot în 9 Aug. n. se aranjează și o excursiune la Moigrad, unde a fost capitala vechi Dacii porolisene. Această excursiune va fi condusă de dl prof. pens. Gavril Trif din Șimleu, care va da informațiunile necesare. Atât pelerinajul la Bocșa, cât și excursiunea la Moigrad, o aranjează un comitet, constător din d-nii: Dr. George Pop, Dr. Ioan Suciu, avocați în Zălau, Lazar Maior, propr. în Periceiu și Casiu Deleu, propr. în Siciu. Atât la pelerinaj, cât și la excursiunea științifică, sunt invitați toți Românii și mai ales oaspeții, cari vor lua parte în Șimleu la serbările Astrei.

Dela „Solidaritatea”. Direcțiunea însoțirii „Solidarității” a ținut ședință în Sibiu, Duminică în 2 August nou. S'a ocupat cu afaceri curente, cu primirea de membrii noi și cu chestiuni financiare de actualitate, mai ales cu legea nouă execuțională, schimbându-se păreri cu privire la atitudinea ce vor avea se o observe băncile noastre față de legea aceasta. S'a decis apoi înființarea și organizarea unui birou de informațiune pe seama băncilor românești.

Condamnat. Deputatul naționalist slovac Ivanka Milan a fost condamnat din partea tribunalului regesc din Pojon la un an temniță de stat și 1000 coroane amendă în bani, pentru că cu ocaziunea alegerii sale de deputat a rostit alegătorilor vorbiri de cuprins agitatoric. S'a dat apel în contra sentinței.

Dela comitat. Comitetul municipal al comitatului Sibiu ține adunare generală extraordinară în 10 August n. la orele 10 a. m. în sala palatului comitatens. La ordinea zilei e pus concluzul orașului Șebeșul sâs., referitor la clădirea casarmei de cavalerie, rugarea vice-comitetului comitatens pentru concediu, și câte un concluz al comunelor Cristian și Pianul superior, referitor la exploatarea de pădure.

Societatea pentru fond de teatru își ține anul acesta adunare generală în Oravița (Banat), în 28, 29 și 30 August nou. Comitetul aranjator al festivităților ce vor avea loc cu ocaziunea aceasta, a stabilit următorul program: În ziua primă, banchet în sala dela hotelul „Coroana ungară”, iar după amiază la orele 5 petrecere populară în curtea bisericii, cu care ocaziune se vor face și premieri de costume frumoase românești. S'ar se va da în grădina de tir un concert, împreună cu petrecere de joc. La concert vor coopera mai multe coruri românești din părțile Oraviței. În ziua a doua concert și teatru în sala teatrului, iar după teatru petrecere cu dans. În ziua a treia excursiune cu trenul, la Anina, Stăierlak, Marilla și Bányavölgy. Luni apoi, în ziua a patra, excursiune pe Dunăre, până la Turnu-Severin.

Pedestru în jurul pământului. Un cutare Henry Mosse, Francez, face acum a doua oră călătoria pe picioare în jurul pământului. A plecat în 10 Iunie din Paris, și în 10 Iunie 1912 are să fie iarăși în Paris, dacă vrea să primească premiul de 50,000 franci pe care i'l va plăti ziariul „Matin” dacă face călătoria cu succes. În rândul trecut a sosit îndărăt la Paris cu câteva zile mai târziu, și n'a putut câpăta premiul.

Sinucidere. În palatul Curiei din Budapesta, unde-și avea locuința, s'a sinucis inspectorul acestui palat și totodată director suprem de manipulațiune în ministeriul de justiție, Kóvér András. Și-a tras un glonț de revolver în tâmplă și a rămas mort la moment. Motivul? Datoriile cele multe ce le avea.

Hoție îndrăznească. Pe drumul de țară care duce la Vaj au fost atacăți în una din zilele trecute: Grün August, anteprenorul unei linii ferate vicinale și inginerul Mozer Anton, cari mergeau cu trăsura, ca să plătească lucrătorii, și după ce au fost bătuți până la nesimțire, a fost furată dela cel din urmă suma însemnată de 37,000 de coroane. Faptoitorii erau mascați. Se presupune, că erau cinci. Victimele vor rămâne în viață. Hoții încă nu au putut fi eruați.

Petrecere în Ocna. Administrația băilor din Ocna-Sibiului aranjează Sămbătă, în 8 August n., o petrecere de dans în sala de lectură din Ocna. Sunt invitați la petrecere toți oaspeții băilor din Ocna. Prețul de intrare de familie 2 cor. de persoană 1 cor.

Scrisori agitatorice. Negustorii din Seghedin, frații Popof, au trimis scrisori tipărite Sărbilor din împrejurime, rugându-i ca să cumpere dela ei cele trebuincioase în casă, ca Sărbi buni, și să încunjure boltele străine. Pentru scrisoarea aceasta poliția din Seghedin a început cercetare penală, după-ce, după părerea prefectului de poliție din Seghedin, ea e de cuprins — agitatoric!

Modernism. Un industriaș din Budapesta s'a împușcat, și în stare foarte gravă s' a fost dus la spital. S'a aflat la el o scrisoare, în care rugă pe toți tovarășii și prietini, să grijească, ca la înmormântarea lui să nu fie preot, pentru că a urât pe preoți viața întreagă, nu-i poate suferi deci nici după moarte.

Munți noi. Călătorii prin Tibet, Sven Hedin, scrie într-o revistă din Șvedia, că a descoperit un lanț de munți, până acum cu totul necunoscut. Munții aceștia se află în partea apuseană a Tibetului. Cea mai mare parte din ei sunt acoperiți cu zăpadă în permanență.

Deputatele din Finlanda. Cele 23 femei, cari fac parte din dieta Finlandei, desvoaltă o activitate uimitoare. Până acuma au prezentat treizeci de proiecte de lege, din inițiativă particulară, dintre cari trei au fost votate din partea dietei. Dintre aceste legi cea mai importantă este aceea, care oprește căsătoria cu fete mai tinere de 17 ani. Se ocupă apoi mult și cu chestia îmbunătățirii situației copiilor nelegiuți.

Moarte tragică. Ziarele din Triest povestesc pe larg împrejurările în cari un fapt îngrozitor s'a petrecut deunăzi la Meleda, o mică insulă în apropiere de Sabbioncello. Mai multe fete din localitate se suiseră în două bărci, pentru a face un ocol în larg. În momentul când erau la depărtare de 1 kilometru de țărm, văzură cu groază doi enormi rechini, cari săreau împrejurul bărcilor. Ele se apucară să vâslească din răspuțeri, îndreptându-se spre țărm, dar rechinii le urmăreau deaproape, cu gurile căscate. Una dintre fete, mai curajoasă, luând un drug de fier, dădu o lovitură puternică în capul unuia din cei doi rechini. În efortarea pe care o făcu însă, își pierd echilibrul și căzu în apă. Însăpăimântate, tovarășele începură să lovească apa cu lopețile, pentru-ca îndepărtând rechinii, fata care căzuse să se poată sui din nou în barcă. Ea isbutise în adevăr să se suie cu un picior, dar în momentul când voia să-l ridice și pe celalalt, unul din monștrii apropiindu-se, îi prinse în gură partea de jos a piciorului și rupându-i-o se depărta cu prada sa. Nenorocita reușind să se suie în barcă, fu condusă la țărm de celelalte fete și pe urmă transportată la un spital din apropiere. Ori ce ajutor însă fu de prisos, pentru că după trecere de câteva ore, ea muri în groaznică chinuri, plătind cu viața curajul pe care-l avusese.

Cărți și reviste.

„Cartea de Aur”. Din opul „Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară”, de Teodor V. Păcășian, au apărut până acuma patru volume, și ștău gata pentru a fi puse sub tipar alte două volume, — al V-lea, în care se cuprind vorbirile deputaților români rostite în dietă în ciclul parlamentar 1869—72, și al VI-lea, care conține mișcările politice-naționale ale Românilor din statul ungar până la anul 1881, când s'a stabilit programul național dela Sibiu. Volumele apărute se vând cu câte 10 coroane exemplarul nelegat și 12 coroane exemplarul legat, și se pot comanda dela autorul în Sibiu (Nagyszeben). Prețul se poate plăti și în rate.

Poșta redacției.

Dlui I. P. în T. n. Numeri vechi din anul 1906 nu mai sunt.

Nr. 238 M.

[219] 1—3

Concurs.

În anul trecut la distribuirea stipendiilor din fundațiunea „Trandafil”, rămânând nedistribuite 2 stipendii de câte 1000 cor. și adevă: unul pentru tineri din dieceza Aradului, altul pentru tineri din dieceza Caransebeșului, — pentru conferirea acestora să publică concurs până la 13/26 August 1908.

La aceste stipendii — conform concluziunii consistorial metropolitane din 20 Aug. 1907, Nr. 242 — pot reflecta numai tineri români gr.-or. de pe teritoriul amintitelor dieceze cari cercetează sau voesc a cerceta oarecare universitate sau facultate.

Cereri de concurs sunt a să instrui cu atestat de botez, de paupertate și de studii și a să adresa consistoriului metropolitan în Sibiu.

Sibiu, 22 Iulie (4 Aug.) 1908.

Consistorul metropolitan.

Nr. 292/1908.

[215] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători la școlile populare confesionale gr.-ort. române din comunele mai jos numite în protopresbiteratul Iliei, se scrie prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Almas-Seliște, cu salariu de 600 cor. solvibili din darea cultului bisericesc în rate trilonare, cuartir, grădină și lemnele necesare pentru foc.

2. Brășu, cu salariu anual de 600 cor. din darea cultului bisericesc, locuință în edificiul școlii, 1/4 jug. grădină de legumi și lemnele necesare de foc.

Fiitorul învățător va fi și cantor pentru care va avea o remunerație deosebită.

3. Certejul de jos cu filia Coaja, cu salariu de 600 cor. din darea cultului bisericesc, cuartir și lemnele necesare.

4. Gialacuta cu filia Căbești, cu salariu de 600 cor. solvibili din darea cultului bisericesc, cuartir în natură, 1/4 jug. grădină și lemnele de foc.

5. Godinești cu filia Petrești, cu salariu de 600 cor. și anume: 550 cor. din darea cultului bisericesc, și 50 cor. din folosința unei grădini, cuartir în edificiul școlii și lemnele necesare de foc.

Fiitorul învățător va avea se provadă și cântările în una din cele două strane.

Pentru urcarea salariilor cu 1 Iulie 1910 să va cere ajutor dela stat.

Cuincuenalele la aceste posturi să compută numai după anii serviți la respectiva școală, după instituirea definitivă.

Aleșii învățători primesc pe lângă alte îndatoriri să cânte cu elevii Dumineca și în sărbători la liturgie în biserică.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, să-și aștearnă cererile provăzute cu documentele prescise subsemnatului oficiu în termenul deschis și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică din respectiva comună spre a și arată dexteritatea în cântări și tipic.

Ilie, la 15 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiterat gr.-ort. român al Iliei în conșelegere cu comitetele parohiale.

George Oprea
protopop.

Nr. 538/1908.

[216] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători de la școlile confesionale gr.-ort. române în comunele aparținătoare protopresbiteratului Geoagiu se scrie prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Ardeu, un post cu salariu din repartiție 202 cor., restul până la 600 cor. sub regulare, edificiul școlii se închiriază.

2. Băcăinți, un post cu salariu de 600 cor., cuartir, grădină și lemne de încălzit.

3. Boiu, un post cu salariu de 600 cor., din repartiție, edificiul școlii necorăspunzător sub regulare, cuartirul asemenea, lemnele de foc în natură.

4. Bulbu-Curpeni, un post cu salariu de 600 cor., la ambele comune din repartiție, cuartir în edificiul școlii, grădină și lemne de foc.

5. Cerubăcăinți, un post de învățător cu salariu de 600 cor., sub regulare din repartiție și ajutor. Cuartir în edificiul școlii și lemne de foc.

6. Feredu, un post cu salariu de 140 cor., dela popor, restul până la 600 cor.

sub regulare din un eventual ajutor. Edificiul școlii se închiriază.

7. Glod cu Nădăștia, un post cu salariu de 600 cor., din repartiție și ajutor dela biserică. Cuartir, grădină și lemne de foc în natură.

8. Homorod suseni, un post cu salariu de 600 cor., pentru relut de cuartir și lemne 72 cor., eventual cuartir în natură. Școală comună în Homorod joseni p. u. Alkenyer.

9. Mermezeu-Văleni, un post de învățător cu salariu de 600 cor., repartiție pe popor din Văleni și Deal, relut de cuartir corăspunzător și lemne de încălzit.

10. Porcurea, un post de învățător cu salariu regulat de 200 cor., restul salariului până la 600 cor., se va regula după alegerea învățătorului diplomat. Școală proprie. Cuartir în natură sau relut corăspunzător și lemne de foc.

11. Valea-mare, un post cu salariu regulat din repartiție 300 cor., și restul până la 600 cor., sub regulare. Edificiul școlii propriu cu cuartir în natură sau relut corăspunzător și lemne de încălzit.

12. Voia, un post cu salariu regulat de 160 cor., din repartiție pe popor, restul până la 600 sub regulare. Cuartir în natură eventual relut corăspunzător și lemne de foc.

13. Rapotul mic, un post cu salariu de 480 cor., regulat din repartiție, restul până la 600 cor., sub regulare, asemenea și cuartir în natură și lemnele de foc sau relut corăspunzător.

14. Uroiu cu filia Cărpeneș, un post cu salariu 480 cor., regulat din repartiție, relut de cuartir și restul de salariu până la 600 cor., sub regulare, lemne de foc în natură.

Cuincuenalele se compută la toate aceste posturi numai pentru anii serviți după instituirea definitivă la aceste școli, deci anii serviți la alte școli nu se consideră.

Cei aleși primesc pe lângă alte îndatoriri a instrui și conduce cu elevii în Dumineci și sărbători cântările liturgice în biserică, vor fi datori a provide învățământul în școală de repetiție.

Doritorii a ocupa unul din aceste posturi își vor așterne cererile instruite cu documentele prescise (Atestat de botez și de școală, absolutoriu pedagogic, diploma și eventuale atestate de serviciu) subsemnatului oficiu, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare și în comună spre a și arată aptitudinea în cântări.

Orăștie, în 19 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiterat al tractului Geoagiu.

Vasile Domșa
adm. protopresb.

Nr. 408/908

[217] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători dela școlile confesionale gr. or. române în comunele aparținătoare protopresbiteratului Orăștie se scrie prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Binținț, un post cu salariu de 600 cor. cuartir cu o odaie în edificiul școlii, grădină și lemne de foc în natură.

Pișchinț, un post cu salariu de 600 cor. și anume: 400 cor. din repartiție, un pământ arător prețuit în 120 cor., pășune și pădure prețuite în 40 cor., cuartir cu o odaie în edificiul școlii și lemne de încălzit.

Petreni, un post cu salariu de 600 cor. din repartiție pe popor, cuartir în edificiul școlii cu grădină și lemne de încălzit.

Dâncul-mic, un post cu salariu de 600 cor. din repartiție pe popor, cuartir în natură sau relut 40 cor. și lemne de încălzit.

Măgura, un post cu salariu de 400 cor. din repartiție, restul de 200 cor. se va suplini ori prin ajutor ori prin repartiție suplimentară până la 1910, cuartir în edificiul școlii, grădină și lemne de încălzit.

Tămășasa, un post de învățător cu salariu votat dela popor cu 200 cor. și restul salariului e în regulare, școala închiriată. Există fond școlar și loc pentru nou edificiu de școală, dacă se va alege învățător cu diplomă toate se vor regula.

Cuincuenale se compută la toate aceste posturi numai pentru anii serviți după instituirea definitivă la aceste școli, deci anii serviți la alte școli nu se consideră.

Cei aleși primesc pe lângă alte îndatoriri a instrui și conduce cu elevii în Dumineci și sărbători cântările liturgice în biserică, vor fi datori a provide învățământul în școala de repetiție.

Doritorii a ocupa unul din aceste posturi își vor așterne cererile instruite cu documentele prescise (atestat de botez și de școală, absolutoriu pedagogic, diploma și eventuale atestate de serviciu) subsemnatului oficiu, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare și în comună spre a și arată aptitudinea în cântări.

Orăștie, 19 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiterat al tractului Orăștie.

Vasile Domșa
protopresbiter.

N. 625/1908 prot.

[197] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători la școlile populare confesionale gr.-or. române din comunele mai jos numite în protopresbiteratul Agnietei, se scrie prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Covăș, cu salariu de 600 cor., cuartir și 1/4 jug. grădină.

2. Șulumberg, cu salariu de 600 cor., cuartir, lemne de foc și 1/4 jug. grădină.

3. Vecerd, cu salariu de 600 cor. și anume: 540 cor. din repartiție, 60 cor. din alodiul comunal și cuartir.

4. Vard, cu salariu de 600 cor. și anume: 300 cor. din repartiție, 160 cor. din cassa bisericeii, 140 cor. din alodiul comunal, cuartir și lemne de foc ori relut de 40 cor., și pentru grădină relut de 10 cor.

Pentru urcarea salariului cu 1 Iulie 1910 se va cere ajutor dela stat.

Cuincuenalele la aceste posturi se compută numai după anii serviți la respectiva școală, după instituirea definitivă; deci anii serviți airea nu se consideră.

Aleșii învățători primesc pe lângă alte îndatoriri să cânte cu elevii Dumineca și sărbătoarea la liturgie în biserică, în comunele de sub 2 și 3 să țină și strana la utrenie, în cele de sub 2 și 4 să instruiască adulții, iar în cea de sub 1 pentru eventuala înființare și conducere a corului se va solvi deosebit o remunerație de 50 cor. pe an.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, să și aștearnă cererile instruite cu documentele prescise (Atestat de botez și despre studiile pregătitoare, absolutoriu pedagogic, diploma și eventuale atestate de serviciu) subsemnatului oficiu și să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică din respectiva comună spre a și arată dexteritatea în cântări și tipic.

Agnita, în 9 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiterat.

Ioachim Muntean
protopresb.**Schimbare de local!**

Am onoare a aduce On. Public la cunoștință, că localul meu se află din 1 August a. c. în Strada Sării (Salzgasse) Nr. 23.

Cu toată stima:

Emil Petruțiu
măestru măsar.

(218) 1—3

Un candidat de avocat

perfect în limba românească, află aplicare permanentă în cancelaria advocațială:

Dr. Mărö Samu,
Boroșineu (Boroșjenö).

(213) 2—2

Ca practicant

află loc un tinăr din familie bună, absolvent de cel puțin 3 sau 4 clase gimnaziale sau reale, la firma

Ioan Comșa și fiu
în Săliște.

(210) 3—3

**Săpun de lapte de lilie
Steckenpferd.**

Cel mai bun săpun pentru piele.

[69] 21—40

**APĂ MINERALĂ PHÖNIX
DIN BUZIĂS**

Arată un rezultat frapant la suferințe de rărunchi și beșică.

Plăcută, puțin acrie, bogată în acid carbonic, lipsită de fier.

Ca apă de masă extraordinar de recreatoare.

Vindecă: împrospetează. Recomandată de medici.

Folosită la cură a dovedit efecte excelente la morburile de rărunchi și beșică, la catar cronic de rărunchi, peatră, precum și la catarale ale secrețiunii. — Prospecte trimite la cerere administrația

Diracțiunei băilor lui CARL ALBRECHT în Buziasfürdö.

(286) 69—100

La

Librăria arhidiecezană

se află de vânzare:

Cosma M., Album de țesături și broderii naționale . . . . . 16—

— Modele de cusături românești caet I. . . . . —50

— Modele de cusături românești caet II. . . . . 1—

A. O. Maior, Biblioteca copiilor vol. I—III à . . . . . 1—